

„Vse to sem si prislužil v gozdu!“ vzklikne Vojko ter ves vesel objame začudeno in presrečno mater. Potlej jej pové dogodbo o starej bábici in o zlatonosečem drevesu. Zdaj se mati upokojí in bila je neizrečeno vesela tolike sreče. Od tega dné níjsta več trpela nikacega pomanjkanja, bila sta imovita.

Žid Mousa in Turek Mustafa.

V Sírskej deželi na Jutrovem je živel Turek, Hadži Mustafa imenovan. Kupčeval je s kozjo dlako in si pridobil toliko premoženja, da se je mogel prištevati k najbolj imovitim trgovcem domačega mesta Hamaha. Da bi se za toliko srečo zahvalil proroku, namenil se je na romarski pot v mesto Meko. Njegova družina nij bila obíla, razven žene je imel samo še dva sužnja. A ker žena nij hotela ostati sama domá, nego je želela z njím obiskati grob Mohameda proroka, zato je mož prodal, kolikor je imel kozje dlake nabrane, vzel je ženo in sužnja sè soboj ter je ostavil prazno hišo brez váruha.

Samo nekaj je skrbelo Mustafa, in to je bilo, kam bi za čas svojega potovanja skril svoje novce. Sè soboj je jemati nij kazalo, ker bi ga v puščavi lahko napadli Beduini in bi ga oropali; doma je pustiti tudi nij varno, ker je hiša brez váruha; zvestemu prijatelju je zaupati je bilo še manj mogoče, ker pravega prijatelja nij imel nobenega. Po dolgem premišljevanji si nekaj izmisli, kar se mu je najboljše zdelo. Vse svoje novce (denarje) lepo zavije in dene v petero loncev, katere potem z maslom do vrha napolni. Te lonce odnese v hišo svojega soseda, žida Mouse, proséč ga, naj mu je hrani, dokler se vrne od groba, ker v loncih ima pripravljeno maslo za zimski čas. A po teži teh posod je Mousa kmalu spoznal, da je v loncih vse kaj družega nego-li maslo. Komaj se je Mustafa iz doma odpravil in z neko večjo karavano v Damask odpotoval, užé je žid lonce pregledal, novce iz njih pöbral in je z maslom zopet do vrha tako zalil, da jim storjene škode nij bilo znati.

Ubogi Turek je po svojej vrnitvi kmalu zapazil, da ga je zviti žid okradel, a ker so lonci od zunaj bili nepoškodovani, in ker nij imel nobene priče, da so v loncih bili hraneni novci, zato se tudi pri sodnji nij mogel in tudi nij smel oglasiti. Mislil je zatorej noč in dan, kako bi kako drugače kaznoval hudobnega Mouso in zopet nazaj dobil svoje novce. O svojej izgubi nij nikomur ničesar povedal in še celó njegova žena mu je morala na Mohamedovo brado priséči, da o tej zadevi bode imela zmirom jezik za zobmi.

Necega dné gre Mustafa v bližnje mesto Homs, da prodá kozjo dlako v ondotnih tovarnah. Pri tej priložnosti vidi družbo komedijantov, ki so imeli posebno lepo in izurjeno opico. To žival kupi, vzame jo sè soboj domóv in jo zapré v posebno izbo, v katero je samo on zahajal in nikdo drugi. Potlej si kupi na trgu staro obnošeno obleko, kakoršno návadno nosijo židje, tudi čapko in pisan pas, kakor ga je nosil sosed Mousa. V tej obleki je vsak dan po večkrat obiskoval opico, posebno kadar jej je nosil živeža in se je igral z njo. Opica se ga je kmalu tako privadila, da mu je hitro skočila na vrat, objemala ga in poljubovala, kadarkoli je stopil v izbo.

Bilo je necega po póludne, da sreča Mustafa na ulici sosedovega sina, mladega Mouso. Prijazno ga pozdravi, dobrika se mu, ter tako dečka vabi v

hišo, ker mu želi dati smokev in drugega sladkega ovočja (sadja). Deček vrjame prijaznim besedam dobrikavega Turka ter gré za njim. Ali komaj prideta v hišo, prime Mustafa židovskega dečka za roko in ga pelje na vrt, kjer ga dobro zapre v samotno hišico, od koder ga ne sliši živa duša. Stari Mousa je bil v velikih skrbah zaradi izgubljenega sina. Po vseh krajih ga skrbno išče, ali zamán; o svojem ljubem sinu ne more pozvedeti nič gotovega. Ves pobit in žalosten, ker je bil sin njegov jedini otrok, mislil si je oče, da je prej ko ne padel v vodo in ondu utonil, ali so ga pa vjeli blizu mesta se klateči Bednini in so ga sè soboj odpeljali. Na glas se je jokal in klical Jehova na pomoč, kajti nihče ga nij mogel utolažiti.

Še le za nekaj dni zvé po nekem človeku, da so videli njegovega sina takrat, ko se je bil izgubil, pri sosedu Mustafi. Zdaj mu se v glavi posveti, ter si misli, da bi Turek res utegnil njegovega sina vjeti, samo da bi se maščeval zaradi okradenih loncev. To misléč, pokliče takój Mustafo pred sodnika in ga toži, da po krivici skriva njegovega otroka, tudi zahteva, da mu naj otroka takój nazaj dá. S prvega Turek vse tají, ali ko priče pritrdijo, da so videle, ko je peljal Hadži otroka v svojo hišo, in ko ga je sodnik užé hotel obsoditi, da mora otroka živega ali mrtvega postaviti pred sodnijo, zakliče Turek: „V resnici je Bog velik, in njegova mogočnost je neskončna! On dela čudeže, kakor se mu zdi primerno. Videl sem, Effendi, Mousovega sina gredóčega mimo moje hiše; povabil sem ga naj pride z menoj, da ga gledé stare prijaznosti z njegovim očetom malo pogostim. A slabo mi je deček povrnil gostoljubnost; grdo se je vedel in še celó klel je imé našega svetega proroka. Ali glejte čudo! Komaj je zaklel, izpremenil se je v opico. V tej podobi vam ga hočem pokazati in takój se prepričate, da bode sin spoznal svojega očeta.“

Komaj Hadži Mustafa izgovori te besede, izpusti njegov zunaj stoječi služabnik opico v sodnijsko dvorano. Opica vse pričujoče naglo pogleda, ter skoči na Mouso, ki je jedini nosil obleko, kakoršne je bila opica navajena. Ker je mislila, da je to njeni pravi gospodar, obesila se mu je okoli vratu, poljubovala ga je in božala kakor otrok svojega očeta, katerega po dolgej ločitvi zopet vidi. — To vidéč, vsi so mislili, da je Turek resnico govoril. „Čudo se godí,“ vpili so vsi jednoglasno, „Alah je velik in njegov prorok Mohamed!“ Žid je moral opico vzeti in sodnijo zapustiti, saj je bilo dovolj izpričano, da je ta žival njegov pravi sin!

Kaj je bilo zdaj židu početi, ko si je pritožil sramoto? Tudi nij bilo upati, da bi si s hudim pridobil sina nazaj; poskusil je tedaj z dobrim. Ko se naredí noč, obišče skrivaj soseda, ponuja mu novce z obresti nazaj, ako mu dá preljubega sina. Ker je Turek s tem dosegel, kar je namerjal, zató je rad v to privolil, samo to si je izgovoril, da mora Mousa otroka še to noč skrivaj odpeljati in z vso svojo družino odpotovati. Tako se je tudi zgodilo. A Turki so prisegali na ta čudež, ter so rekli, da se je vse to zgodilo v Mohamedovo slavo in češčenje. Židje so bili od te dobe tako zaničevani, da so morali vsi iz mesta pobegniti. Odsihmal ima mesto Hamah samo turške prebivalce. A zgodba uči, da nij nihče tako zvít, da mu ne bi našel jednakega solnčni svít.

F. Rup.